

Szabó Orsolya

Régészet Napja

az ünneppé nőtt rendezvény

64

„De akkor most melyik nap is hivatalosan a Régészet Napja?”

„Ti, régészek melyik napot 'ünneplitek'?”

„Ó, én új vagyok a múzeumban, természetesen mi is tartjuk és készülünk a Régészet Napjára, de hogyhogy jelentkezni kell?”

Ilyen és ehhez hasonló kérdésekkel találkozunk szinte minden évben a Régészet Napjához közeledve, nemcsak érdeklődőktől, de akár fiatalabb kollégáktól is. A főszervezők nevében azt mondhatom, hogy ezek a mondatok és kérdések nemhogy nem okoznak bosszúságot, hanem nagyon is megmelengetik a szívünket. Hogy miért? Mert ebből látszik, hogy az eredetileg kitűzött célunk megvalósult. A Régészet Napja rendezvény-sorozat már-már önálló életre kelt, beépült a köztudatba, legalábbis azok számára, akiket érdekel ez a szép és sokszor göröngyös hivatás. Ma már szinte természetesnek tűnik, hogy a régészetnek is van „ünnepnapja”. Pedig ez nem volt mindig így.

A Régészet Napja ugyanis nem egy hivatalosan bejegyzett ünnepnap, nem is világ- vagy jeles nap. Valójában ez egy, a Magyar Régész Szövetség (MRSZ) által alig több mint egy évtizede életre hívott többnapos rendezvény-sorozat. A szövetség akkori elnökségének az volt az elképzelése, hogy szakmánk népszerűsítése érdekében, továbbá a sokféle érdeklődő kérdés megválaszolására érdemes lenne létrehozni egy, a Múzeumok Éjszakájához hasonló, számos intézményt összefogó rendezvényt, kimondottan a régészetre fókuszálva. Külön kiemelendő Lassányi Gábor, Király Ágnes és Mérai Dóra neve, akik megálmodták a rendezvényt.

Az első ilyen „kísérleti” rendezvény 2013 szeptemberében valósult meg több intézmény bevonásával. A következő évtől pedig rendre május utolsó hétvégéjén kerül meghirdetésre a mára már országossá vált rendezvény-sorozat. Azóta persze sok minden történt. Változott a szövetség elnökségének összetétele, kicserélődtek a szervezők is, s túl vagyunk egy világbajnokságon stb., de a Régészet Napja szerencsére évről évre rendíthetetlenül megvalósul, akár még online is. A hivatásunkat szívvel-lélekkel szerető kollégák, lelkes és elképesztő energiákat megmozgatni képes önkéntesek, a régészet egészét a szívükön viselő informatikusok (külön hatalmas köszönet a Pazirik Kft. munkatársainak, hogy évről évre biztosítják a virtuális létünket, és megalkották a rendezvény arculatát!), valamint a rendezvény nevének hívó szava alkotja mindennek a motorját. Lassan kamaszkorúvá érik a Régészet Napja, s így természetes, hogy saját – nem teljesen felügyelt – utakon is jár ma már.

Régészet Napja

A Régészet Napja 2024-től érvényes logója
(MRSZ)

MAGYAR RÉGÉSZ SZÖVETSÉG

A Magyar Régész Szövetség logója (MRSZ)

Az Európai Régészeti Napok logója (MRSZ)

Hasonló eseménysorozat egyébként több európai országban is volt már korábban, s 2019-től pedig ennek szellemében kerül megrendezésre az Európai Régészeti Napok (*European Archaeology Days*) is. 2020 óta a magyar rendezvény-sorozat is lényegében ehhez csatlakozik. Apró szépséghiba talán, hogy ez utóbbit általában június második felére hirdetik, amikor hazánk muzeális intézményei egyébként is számos kulturális programot bonyolítanak, így számunkra ez az időpont nem optimális. Sikerült megegyeznünk, hogy ha

Késő rézkori temetkezés – Abony (MTA HTK)

Régészhomokozó (BTM Aquincumi Múzeum)

Salgó vára (Dornyai Béla Múzeum)

Iseum Savariense (Iseum Savariense Régészeti Műhely és Tárház)

úgy alakul, akkor a magyar rendezvény akár eltérő időpontban is lehet. A május végi időpont egyébként számunkra azért is ideálisabb, mert a gyereknaphoz kapcsolódóan – még a nyári szünet előtt – jobban meg lehet szólítani az iskolás csoportokat is.

Szerencsére azonban ma már úgy tűnik, hogy egy ilyen kitüntetett naptól függetlenül is számos érdeklődőt vonzanak szakmánk eredményei, és jól látszik az is, hogy már nem csak Indiana Jones kalandjai vagy az apró ecsettel hosszasan „pepecselgető” régész képe él a köztudatban.

Nosztalgikus visszagondolni a 2013-as kezdetekre, amikor még azzal küldte ki az elnökség a felhívást, hogy a nagyberuházásokhoz kapcsolódóan erőteljes mértékben növekedésnek indult a régészeti feltárások száma, és a sokszor szenzációs szakmai eredmények csak igen ritkán kerülnek a hazai közélet látóterébe. Ennek elősegítésére ugyanakkor érdemes lenne létrehozni egy rendezvénysorozatot. Ma pedig már általánosan elfogadott, hogy létezik itthon a Régészet Napja, vannak szervezett, kutatók által felügyelt közösségi kutatások, régészeti témájú közösségi oldalak, és a *Határtalan Régészet* révén állandó, ismeretterjesztő szakmai lap is. Máshol tartunk ma már, mint egy évtizeddel ezelőtt, és úgy hiszem, hogy ennek a szakmai nyitásnak talán egyik fontos szereplője a rendezvénysorozatunk is.

A téma pedig – ahogy mondani szokás, esetünkben pedig különösen érvényes – a földön hever. Az állandó, játékos és ismeretterjesztő programok mellett minden évben egy-egy központi téma köré igyekszünk szervezni az eseményt. A módszertani ismeretekre fókuszáló *„Honnan tudjuk, hol kell ásni?”* felvetéstől kezdve az egy-egy lelőhelyet előtérbe helyező *„Különleges helyek”* témakörön át, a múltban élő személyekre összpontosító *„Szerepek, sorsok, életek: az ezerarcú ember”* témáig nagyon sok mindent jártunk már körül. Két személyes kedvencem a 2022-es *„A megtartó közösség”* (amit a pandémia két éve utáni felocsúdás jegyében szerveztünk), valamint a 2019-es *„A régészet 'sötét' oldala”* című téma, utóbbi olyan sikeres volt, hogy az elmúlt két évben állandó, kiegészítő rendezvényként kellett életre hívunk, noha inkább a felnőtt korosztálynak szóló Régészet Éjszakája keretei között, a Régészet Napja esti óráiban. Sokan, sokféle gondolattal igyekszünk gyarapítani szakmai közösségünket, de egy bizonyos: ha összefogunk és egymást támogatva dolgozunk kulturális örökségünk érdekében, akkor nagy dolgokat érhetünk el.

Az M44-es autópálya építését megelőző régészeti feltárás Kondoros és Kardos között (Munkácsy Mihály Múzeum)